

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ประชาชนที่เข้าวัดปฏิบัติธรรมของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒๐๓ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .๘๘๗ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล ที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ผลการวิจัยสามารถนำมาสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๐๓ คน พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพโสด จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒ โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๘ และมีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๘ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีจำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓ อีกทั้ง มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๐๒๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗๑ และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑) **ด้านวิชาการ** ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๐๖๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) **ด้านบุคลากร** ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านบุคลากร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๒๗๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) **ด้านสวัสดิการ** ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสวัสดิการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๙๓๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) **ด้านสถานที่** ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสถานที่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๘๒๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร สรุปได้ดังนี้

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

๑. ด้านวิชาการ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านวิชาการ มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ เนื้อหาของการปฏิบัติธรรมไม่กระชับทำให้เข้าใจยาก อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๓ คน รองลงมาคือ ขาดการมีส่วนร่วมในการดูแลของวัดอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๙ คน และเนื้อหาไม่ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติธรรมสับสน ยืดยาวมากเกินไป อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๐ คน

๒. ด้านบุคลากร พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านบุคลากร มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ ไม่ค่อยสนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณรอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๕๘ คน รองลงมาคือ ขาดแคลนบุคลากรผู้สอนอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๕๔ คน และไม่มีการจัดหาทุนให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนที่สอบได้ อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๔๕ คน

๓. ด้านสวัสดิการ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านสวัสดิการ มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ การอำนวยความสะดวกในการเข้าปฏิบัติธรรมยังไม่ดีเท่าที่ควร อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๓๐ คน รองลงมาคือ สถานที่พักสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรมยังไม่เพียงพอ ทั้งหญิงและชาย อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๘ คน และยารักษาโรคมีไม่เพียงพอต่อผู้เข้าปฏิบัติธรรม อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๓ คน

๔. ด้านสถานที่ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านสถานที่ มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ สถานที่ปฏิบัติยังไม่สามารถรองรับวันสำคัญทางศาสนา ทำให้แออัด อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๓๒ คน รองลงมาคือ สถานที่ปฏิบัติธรรมยังไม่พร้อมเท่าที่ควร เช่นที่พัก ห้องน้ำ อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๓ คน และสถานที่เงียบสงบดี แต่ยังมีเสียงรบกวน อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๙ คน

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

๑. ด้านวิชาการ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านวิชาการ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ เนื้อหากระชับเข้าใจง่ายเพื่อผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมกัน อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๕ คน รองลงมาคือ ควรจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างชาวบ้านและพระภิกษุ อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๔ คน และลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติควรสั้น ไม่ยืดเยื้อเกินไป อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๐ คน

๒. ด้านบุคลากร พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านบุคลากร มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดหาวิทยากรพิเศษมาเพิ่ม เพื่อให้การบรรยายหลากหลาย อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๔ คน รองลงมาคือ ควรมีเอกสารแนะนำวิธีการปฏิบัติว่ามีวิธีและปฏิบัติอย่างไร อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๑ คน และพระวิปัสสนาจารย์ต้องมีความเป็นกันเองกับผู้เข้าปฏิบัติธรรม อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๑ คน

๓. ด้านสวัสดิการ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านสวัสดิการ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ จัดหาอาหารและเครื่องดื่มให้เพียงพอแก่ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรม อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๓ คน รองลงมาคือ ควรจัดสถานที่พักชาย-หญิง ให้เพียงพอและชัดเจน อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๑ คน และควรมีเครื่องนอน อุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็น อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรม อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๑ คน

๔. ด้านสถานที่ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นด้านสถานที่ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ภายในวัดไม่ควรให้มีเสียงดังรบกวน อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๔ คน รองลงมาคือ ควรจัดทำห้องน้ำ ห้องสุขา ให้เพียงพอ และควรมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๐ คน และพิธีกรรมทางศาสนาต้องแยกสถานที่ปฏิบัติธรรม ลดการแออัด อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๑ คน

๕.๑.๕ แนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) แนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านวิชาการ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า พระพุทธศาสนาสอนเรื่องการพ้นทุกข์ สอนให้รู้จักทุกข์และวิธีการดับทุกข์ สอนเห็นตามความเป็นจริงว่าสรรพสิ่งในธรรมชาติ เป็นไปตามกฎไตรลักษณ์และกฎแห่งกรรม แล้วเลือกใช้หลักธรรมในพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง

๒) แนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านบุคลากร ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า พระอาจารย์ที่สอนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญทางด้านการปฏิบัติอย่างชัดเจน คือเวลาปฏิบัติถ้ามีปัญหาต้องสามารถที่จะแก้ปัญหาได้ และควรมีการจัดรูปแบบการบรรยายธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

๓) แนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสวัสดิการ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า วัดได้จัดเตรียมสถานที่พักแก่ผู้ที่มาปฏิบัติธรรม เป็นเรือนนอนรวมโดยแยกชายหญิง ด้านห้องน้ำทางวัดจึงได้ดำเนินการสร้างห้องน้ำเพิ่มเติม และได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่คอยดูแลความสะอาด

๔) แนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสถานที่ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า วัดควรแบ่งพื้นที่ที่จะใช้ในปฏิบัติธรรมกับพื้นที่อื่นของวัดให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงความสะดวกและความสะอาดของพื้นที่ในการปฏิบัติธรรม การจอดรถ การให้บริการห้องสุขา และควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณวัดให้ร่มรื่น

๕.๒ การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ข้อสรุปในประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

๕.๒.๑ ด้านวิชาการ จากผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ เนื้อหาธรรมะมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อลิศา ริมตุลิต** ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน : กรณีศึกษาผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ศูนย์ ๑) เพชรเกษม ๕๔” ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมด้านปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ถือเป็นกิจกรรมหลักและที่สำคัญที่สุดของสมาคม เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในแนวทางที่ได้ผลดี เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตจึงเป็นที่นิยมของคนทั่วไปเป็นอันมาก ได้แก่ หลักสูตรพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข อยู่ในระดับมาก^๑ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มาจากสาเหตุที่ขึ้นชอบต่อการอบรมโดยเนื้อหามีการสอนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม และเห็นคุณค่าขอพระรัตนตรัย ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๕.๒.๒ ด้านบุคลากร จากผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านบุคลากร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ พระวิปัสสนาจารย์ประพุดิตนนำเคารพเลื่อมใสศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระศักดิ์ชัย วรธมโม (ธนูทอง)** ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอดงพญาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจใน

^๑อลิศา ริมตุลิต, “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน : กรณีศึกษาผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ศูนย์ ๑) เพชรเกษม ๕๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

การเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคคลสัปปายะ หมายถึงด้านบุคคล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ท่านเลือกมาปฏิบัติธรรมที่นี่เพราะเห็นว่ามีพระวิปัสสนาจารย์ เป็นผู้ปฏิบัติที่ทรงธรรม ทรงพระวินัย^๒ แสดงให้เห็นว่า พระอาจารย์วิปัสสนาที่สอนเป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านการปฏิบัติอย่างชัดเจน เมื่อมีปัญหาที่สามารถที่จะตอบปัญหาให้เข้าใจได้ และมีพระอาจารย์วิปัสสนาอีกหลายท่านมาช่วยสอนสลับกันบ้าง ช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติธรรมไม่เบื่อกับการปฏิบัติตามรูปแบบเดิมๆ

๕.๒.๓ ด้านสวัสดิการ จากผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสวัสดิการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ มีอาวาสสัปปายะที่พักอาศัย สะดวก และเหมาะสมบรรยากาศดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสุนทรจารุวรรณ (ชาญ จารุณโณ)** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” เป็นการศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความพึงพอใจในภาพรวม พบว่าความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ของศูนย์ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการ ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน^๓ แสดงให้เห็นว่า การอำนวยความสะดวกของวัดหลักสี่ ทางวัดได้จัดเตรียมสถานที่พักแก่ผู้ที่มาปฏิบัติธรรมเป็นเรือนนอนรวม โดยแยกเป็นเรือนชายและหญิง ด้าน

^๒พระศักดิ์ชัย วรรณโม (ธนทอง), “แรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^๓พระครูสุนทรจารุวรรณ (ชาญ จารุณโณ), “ความพึงพอใจต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ห้องน้ำมีความสะดวกสบาย หากมีผู้มาปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก ทางวัดจึงได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่คอยดูแลความสะดวก

๕.๒.๔ ด้านสถานที่ จากผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสถานที่โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ สถานที่ปฏิบัติธรรมกว้างขวาง ไม่แออัดต่อจำนวนผู้เข้าปฏิบัติ มีสถานที่จอดรถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระรุ่งโรจน์ ขยานันโท (เทวิน บุรานวงศ์)** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม : กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน วัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม วัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากทุกด้าน^๔ แสดงให้เห็นว่า ศูนย์ปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีความน่าเชื่อถือ ว่าสถานที่นั้นมีความกว้างขวาง สะดวกสบาย ปราศจากอันตรายจากมิจฉาชีพ มีสถานที่จอดรถเพียงพอ สำหรับผู้มาเข้าร่วมปฏิบัติธรรม และเข้ามาเยี่ยมชม

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการศึกษาวินิจฉัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) สำนักปฏิบัติธรรมควรดำเนินการสร้างอาคารห้องพักและห้องน้ำไว้รองรับให้เพียงพอ และควรแยกเป็นสัดส่วนชายและหญิง

๒) สำนักปฏิบัติธรรมควรจัดทำรายชื่อสำนักปฏิบัติต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีทางเลือกตามความเหมาะสมของการเดินทางไปสำนักปฏิบัติใกล้ที่พักอาศัย

^๔พระรุ่งโรจน์ ขยานันโท (เทวินบุรานวงศ์), “กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม : กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานวัดมเหยงคณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

๓) สำนักปฏิบัติธรรมควรเน้นกับผู้ปฏิบัติเรื่องการใช้เวลาให้น้อยลง และเข้มงวดให้เน้นตั้งใจปฏิบัติโดยให้ภาวนาทุกอิริยาบถ

๔) สำนักปฏิบัติธรรมควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมพระวิปัสสนาจารย์ เพื่อสร้างบุคลากรไว้รองรับกับความต้องการประชาชน

๕) สำนักปฏิบัติธรรมควรเพิ่มการให้บริการต้มน้ำดื่ม ทั้งที่เป็นน้ำร้อน-น้ำเย็นตามจุดบริการต่างๆ เพื่อไว้สำหรับให้บริการแก่ประชาชนให้มากขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) พระอาจารย์ควรมีคู่มือแนะนำวิธีการปฏิบัติ เพราะถ้ามีเอกสารประกอบการปฏิบัติธรรมไว้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจจะเข้าปฏิบัติธรรมในแต่ละครั้ง

๒) ควรดำเนินการให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับผลการปฏิบัติธรรมให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรม

๓) ควรช่วยกันส่งเสริมสนับสนุนให้วัดต่างๆ เป็นสำนักปฏิบัติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้มีหลากหลายทางเลือก ที่เข้าร่วมปฏิบัติธรรมตามสถานที่ใกล้บ้านของตน

๔) ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมให้มีความหลากหลาย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมให้มากขึ้น

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติธรรมในแต่ละสถานที่ เพื่อการศึกษาความแตกต่างและนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒) ควรศึกษาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม ของแต่ละสถานที่ที่มีรูปแบบต่างกัน ในด้านต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย แล้วนำมาปรับปรุงงานวิจัยต่อไป

๓) ควรศึกษาวิเคราะห์จิตที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการอบรมให้เหมาะสมแก่จริตของผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อให้การปฏิบัติธรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔) ควรศึกษาทัศนคติของประชาชนทุกระดับที่เข้าปฏิบัติธรรมในสำนัก เพื่อประโยชน์การปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป